

Nico van Schaijk:
"Ik vind het gewoon erg mooi in het veld"

Eric Lamers:
"De koeien eten er goed van"

Emiel Anssems:
"Ik wil mijn koeien niet eenzijdig voeren"

KRUIDEN IN DE MELKVEEHOUDERIJ

In deze flyer leest u de ervaringen van een pilotstudie in Noord-Brabant, waar 10 melkveehouders gras-/kruidenmengsels hebben ingezaaid. Het gebruik van kruiden in grasland heeft meerdere voordelen. Ook beschrijven we hoe kruiden of mengsels van gras met kruiden geteeld kunnen worden en delen we verschillende ervaringen van de deelnemers.

BEVORDEREN KOEGEZONDHEID

Een divers dieet heeft een positieve werking op de koeg gezondheid. Verschillende kruidensoorten hebben verschillende gezondheidbevorderende effecten. Enkele kruiden hebben een productieverhogend effect en kunnen de uitstoot van methaan verminderen. Ook bevatten kruiden, bijvoorbeeld cichorei, hogere concentraties sporenelementen, zoals selenium, koper of zink.

Effect van kruiden op koeg gezondheid, productie en milieu

Kruidensoort	Effect							
	+ Antimicrobieel	+ Anti-parasitaire werking	- Maagklachten	+ Vertering	- Uierontsteking	+ Meervoudig onverzadigde vetzuren	+ Melkproductie	- Methaan
Luzerne		+						+
Rolklaver		+						+
Esparsette			+	+				
Witte klaver	+						+	
Karwij		+					+	
Cichorei		+	+	+			+	
Echte kamille					+			
Peterselie				+				
Smalle weegbree					+			+
Gewoon duizendblad			+	+				
Madeliefje	+							
Goudsbloem		+			+			
Gewone brunel		+						
Rode klaver							+	

COLOFON

© CLM Onderzoek en Advies, november 2018.

Tekst: Roy Gommer en Adriaan Guldmond. **Vormgeving:** Nicole Krassenberg

Dit project is een samenwerking tussen CLM, Duinboeren, Agrifirm en Neutkens.

Het project werd gefinancierd door provincie Noord-Brabant.

Provincie Noord-Brabant

BODEMKWALITEIT

Kruiden bevorderen de bodemkwaliteit, vooral de dieper wortelende soorten. Hoe diverser de vegetatie is, des te diverser is de beworteling en hoe groter is de verbetering van de bodemstructuur. Voorbeelden van soorten die hieraan bijdragen zijn wilde peen en karwij.

BIODIVERSITEIT

Bepaalde soorten kruiden dienen als waardplant voor natuurlijke vijanden, wilde bijen en dagvlinders. In de tabel staat welke kruiden bijdragen aan biodiversiteit.

RISICOSPREDING BIJ DROOGTE

Verschillende soorten kruiden, zoals cichorei, zijn resistenter tegen droogte dan grassen, zie ook de tabel hieronder.

Kruidensoort	In mengsel	Biodiversiteit			
		Droogte resistentie			
		Waardplant natuurlijke vijanden	Waardplant wilde bijen	Waardplant vlinders	Droogte resistentie
Kruiden	Cichorei	+	+	0	++
	Esparcette	+	+	+	+
	Wilde peen	+	+	+	+
	Smalle weegbree	+	+	+	+
	Karwij	+	0	+	+/-
	Kleine pimpernel	+	+	+	+
	Pastinaak	+	+	+	+
	Peterselie	+	0	+	+/-
	Kamille	+	+	+	+/-
	Goudsbloem	0	0	0	+
	Madeliefje	+	+	0	+
	Gewone brunel	0	+	0	?
	Kaasjeskruid (Malva)	+	+	+	+
	Basterdklaver	0	0	0	+/-
	Duizendblad (gewoon)	+	+	0	+
	Luzerne	+	+	+	++
	Rode klaver	+	+	+	+
	Witte klaver	+	+	+	+/-
	Rolklaver (gewone)	+	+	+	+
Grassen	Engels raaigras	0	0	+	-
	Beemdlangbloem	?	?	?	+/-
	Rietzwenkgras	0	0	+	++
	Kropaar	+	0	+	++
	Timothee	?	?	+	+/-
	Veldbeemdgras	?	0	+	+/-
	Goudhaver	?	?	?	?
	Roodzwenkgras	0	0	+	+/-

HET TELEN VAN KRUIDENMENGSELS

GESCHIKTE LOCATIES

Stroken: geren, overhoekjes, randen en koepaden; of op hele percelen. Stem het mengsel af op de lokale omstandigheden en wensen.

ZAAI PERIODE

De beste tijd om in te zaaien is mei tot half september. Het is belangrijk om in te zaaien als voldoende vocht beschikbaar is, of regen op komst. Ook moet de grond nog voldoende temperatuur hebben, zodat het gewas zich voor de winter kan ontwikkelen.

GRONDBEWERKING PERCEEL

Frezen is de beste optie. Structuur en capillaire werking blijven dan behouden. Begin met een schoon perceel en ploeg alleen als het niet anders kan, bijvoorbeeld vanwege structuur of ongewenste grassen. Het lostrekken met de cultivator is niet aan te raden, omdat het de structuur verstoort. Met de rotorkoepel maak je de zode niet open genoeg om goed te kunnen inzaaien. Doodspruten heeft het risico dat kruiden, zoals klavers, slecht opkomen door residuen van herbiciden.

BEMESTING

Kunstmest is ongunstig voor kruiden. Het advies is bij gras/klaver/kruiden een maximale bemesting van 100 kg N drijfmest, om de ontwikkeling op gang te helpen; geen kunstmest. Eventueel na de eerste snede nog een keer dierlijke mest geven.

GEBRUIK

Kies soorten die zich goed houden bij beweiden/maaieren, zoals cichorei en smalle weegbree. Aangeraden wordt om te beweiden gedurende kortere periodes (1-2 dagen), met tussenpozen van enkele weken. Maaieren om te verjongen werkt ook goed. Als u maait, wel minder kort maaien. De gras-kruidenmengsels kunnen in de normale kuil worden meegenomen; vers voeren (zomerstalvoeding) of hooien is ook mogelijk.

DIVERSITEIT MENGSELS

Zaai een divers mengsel in met verschillende kruiden én grassen. Niet alleen Engels raaigras, maar ook bijvoorbeeld rietzwenkgras. De diversiteit verhoogt de robuustheid van het mengsel en is beter bestand tegen bijvoorbeeld droogte en/of overvloedige regen.

